

BAJAI FÜGGETLEN ÚJSÁG

POLITIKAI HETILAP

A bajai függetlenségi és 48-as párt hivatalos közlönye.

Megjelenik minden szombaton.

Szerkesztőség: Szt.-István-tér 11.

Kiadó: ifj. **Wagner Antal**
könyvkereskedő.

Felelős szerkesztő:

Dr. Szirmai Vidor
ügyvéd.

Főszerkesztő:

Dr. Rajk Aladár
ország. képvis.

Főmunkatársak:

Dr. Nyiraty János
Dr. Valentin Emil

Előfizetési árak:

Egész évre 6 kor. Fél évre 3 kor. Negyed évre 1.50. Egyes szám ára 12 fillér.

Más világításban.

Ebben a száraz időben mindenesetre el lehet mondani, hogy nagy port vert föl az országban Bánffy keddi beszéde, a tartalmánál, az elmondójánál fogva egyaránt. Ez az első eset Magyarország alkotmányos életében, hogy volt kormányelnök az ellenzék padsoraiból bírálja azt a pártot, amelynek vezetője volt. Sok érdekes dolgot hozott elő s ez a beszéde sikerültebb volt, mint bármelyike a miniszterelnök korában mondottaknak.

Bizonyára lesz alkalom még az ő adataival foglalkozni, amik sok mindenféle olyan belső dolgokról rántják le a leplet, amiket eddig azok, akik tudtak róla, nem mondták el. Ilyen a többek között a horvát kérdés is, amelyről megdöbbentő adatokat tárt elő.

Nem olyanokat, mint mikor az emlékeztetés horvát zavargások idején védelmezte a miniszterelnöki székből a jeles horvát állapotokat. A beszédnek ez a része nagyon tanulságos, arra nézve is, hogy bizonyos dolgok védelmezői akkor,

amikor védik e bizonyos dolgokat, mennyire másként tudnak beszélni, mint akkor, amidőn elmondhatják a maguk véleményét. Bizony emlékeztetés, hogy mikor ott a magyar zászlót meggyalázták, megtaposták és elégették, akkor a keddi szónok azt fejtegette, hogy nem a magyar zászlót égették el ott, hanem csak egy háromszínű szövetet . . .

Denique megint csak igaz: tempora mutantur, et nos mutamur in illis. Változó időket élünk és ime a volt miniszterelnök, aki a dolgok mélyébe hivatalánál fogva a legjobban beleláthatott, adja elő most mind azt a hibát és hanyagságot, amelyet a magyar kormányok elkövettek akkor, amidőn a horvát visszaéléseknek nem vetettek gátat.

Most kiderül, hogy a horvát autonóm kormány, amely a magyar kormány ellenőrzése alatt áll, titokban a túlzó horvát politikát folytatta s bizonyára folytatja ma is. Most is az az állapot létezik ott, mint negyvennyolcban. A nagy horvát államoknak még mindig vannak álmódosói, körülbelül az egész horvátság az. Közben pedig huznak a

a fekete-sárga zászlóhoz s ha már egyáltalán királyról beszélnek, akkor a magyar királyt nem ismerik, hanem csak a saját külön horvát királyukat, — aki pedig nincsen.

De nekik van. Akarják, hogy legyen. És tudatába belenevelik gyermekeiket. Az iskolában ugyan kötelezőleg tanítják azokat a törvényeket, amik Horvátországot Magyarországhoz kötik, hanem azután ezen törvényekre nem ad senki semmit. És miután az állam részéről nem történik semmi, ami ezt a helytelen állapotot megváltoztassa, előáll az a helyzet, hogy Horvátországban nyiltan mernek törekedni az állami közösség megbontására.

Igen, az állami közösség megvan a papiroson, de másutt sehol. Odáig ment a dolog, hogy a magyar országgyűlés képviselőházának horvát tagjai csak horvát kérdésekben szólalnak föl olykor, másról nem beszélnek, mert határozottan kijelentették, hogy nem is akarnak beszélni. Hanem a magyar állam, az meg birta tenni, hogy a horvátok részére külön, horvát nyelvű utleveleket csinál-

TÁRCA.

Emlékezés.

Nem születtem én itt e szép
Búza-termő tájon,
Hol fölöttem a dicső nap
Ragyogását látom.
Magas sikon van egy város,
Sugovica felett,
Arany szárnyu vágy röpití
Oda a lelkemet.

Ott születtem; bölcsőmet jó
Anyám ott rengette;
Mint napsugár a virágra:
Szállt rám tekintete;
S hogyha baj ért, ha szenvedtem,
S hullaték könnyeket:
Ajkairól a vigasznak
Szavai zengettek.

Ott éltem le a gyermekkor
Édes, szép idejét,
Űzve, hajtva mezőn, réten,
Tarka szárnyu lepkét;
Város végi Sumár erdőn
Kutattam a fészket;

Majd kezeim illatozó
Virágokat téptek.

Mint a rózsa bimbójából
Kipattan az ágon:
Aranyosan és vidáman
Jött meg ifjuságom;
Életemnek dús tavasza
Tele virágokkal,
Ajkaimon zengett-csengett
A szivből fakadt dal.

Oh, de nem sokáig tartott
Szép tavaszom éke!
A sors keze virágimat
Kegyetlenül tépte;
Vig dal helyett ajkaimról
Kéltek panasz-hangok,
S a fájdalom égő könnye
Szememből patakozott.

És jajongva berohantam
A nagy, zord világba;
Lelkem, mint egy bolygó csillag,
A sötét űrt járta;
Szivemben, ah, folyton zsongott
A válás keserve,
Oh jaj! a sors hegyes törét
Kebelembe verte.

Végre győztem; pedig kemény
Volt a harc tusája!
Meghátrált a sors előttem,
Legyen az ég áldva!
Bús egemről elröpült a
Sötét, gyászos felleg,
Tiszta, nyájas boltozatán
Egy kis csillag rezgett.

S mint hajdan a három bölcsét
A tündöklő csillag:
Engem is a fényugarak
Vezetek és hívtak;
S mert az égi intelmet, ah,
Megérté a lelkem:
Boldogságot, szeretetet
S örömeket leltem.

Oh, de néha egy kis boru
Befödi arcomat,
S szivemben is, hajh! érzek bús,
Epedő fájdalmat;
Szemem pilláját fűroszti
Pár égető könnyecsepp:
Rád gondolok szülőföldem,
S hullatom a könnyet.

Joáchim Ágoston.

tatott. S kiderül az is, hogy a magyar miniszterelnöki hivatal olyan blankettákat használt, amelyek szövegében szószerint említették a horvát királyság, a horvát állam. Egy másik helyen a magyar törvénybe akarták szószerint becsempészni a „magyar állampolgár” kifejezés helyett a „magyar-horvát állampolgár” elnevezést.

E tények, — mert ki sem tagadhatja, hogy tények — nagyon szomorú világításba helyezik akár a mostani, akár a múlt kormányok viselkedését s fölfogását a horvát viszonyokat illetőleg. Nem csoda, ha kinyílt a szemük, ha mutogatják a foguk fehérét és nyílt gyűlölettel vannak azon ország iránt, amely felé a zágrábi Jellasic-szobor kardja int . . .

Közigazgatási bejárás.

Rendkívül fontos, városunk jövőjére nézve nagyhorderejű aktus folyt le a hét elején a városi székház 2-ik számú tanbesterében. A baja—báttaszéki vasút és Dunahid közigazgatási bejárását tartotta meg az erre hivatott bizottság és kiküldöttek. A bejárásról tudósítónk a következőkben számol be:

Baja, 1904. július 4.

A rég óhajtott, hosszú idő óta sürgetett baja—báttaszéki Dunahid és vasút a mai nappal a megvalósulás stádiumába lépett. A kereskedelmi miniszter rendeletére ma tartott meg a nevezett áthidalás és vasút közigazgatási bejárása.

A közigazgatási bejárásan a máv. vasút, a földműv. miniszter, a honv. miniszter, a hajózási és vasúti főfelügyelőség, Bács-, Tolna- és Pestvármegyék, valamint Baja város és Bajaszentistván község képviselőiben a következők jelentek meg: Bergmann Ernő máv főfelügyelő (az építés vezetője), Bartki Richárd

ügyész (Budapest), Csorda Andor főhadi biztos (Budapest), Belicska Sándor vezérkari kapitány, Hoffmann Lipót honvéd-alezredes, Kapnics Ferenc jogtanácsos (Kalocsa), Krámer Frigyes főmérnök (Budapest), Kaposi Béla máv. mérnök (Budapest), Szentpétery Jenő szerelő (Szeged), Csorba Gábor főmérnök (Budapest), Martinkovics János főmérnök (Kalocsa), Novák Béla kir. tanácsos (Budapest), Bolberic Henrik máv. felügyelő (Budapest) Potocky János főmérnök (Tolna), Wirth József kir. folyammérnök (Zombor), Sztankovics Sándor kir. államépítészeti főmérnök (Zombor), Keviacsky Sándor (Szegszárd), Mikosevits Kanut megyei főügyész (Zombor), Bittermann Károly községi jegyző és Vuity Izsó községi bíró (Bajaszentistván), Baja város tanácsa, Schmausz Endre főispán, dr. Rajk Aladár orsz. képviselő és több bizottsági tag, valamint több magánérdekel.

Elnöklő Bergmann Ernő főfelügyelő megnyitván az értekezletet, felhívja Baja város képviselőit, hogy érdekeiket és kívánságaikat terjesszék elő. Ezután bemutatta a vasúti vonal tervét, amely városunk területén a következő irányt fogja követni: A vasúti állomásról kiindulva a szőlőknél áthaladva, a budapesti utat fogja átszelni, majd a Határ utcát érinti és ismét a posványoson át a Spitzer Benő-féle szeszgyár fölött a régi téglagyárnál jut a Dunához, hol meg fog építeni a Dunahid. Az átszelendő utaknál a kocsis és gyalogforgalom zavartalan lebonyolítását négy átereszt és viadukt (4 és 5 méter nyílásuk) fogja biztosítani.

Bergmann Ernő főfelügyelő tudatja a megjelentekkel, hogy a közútihid kérdése még eldöntetlen, meglehet, hogy az Baja alatt Dunaszekesőnél fog létesülni, mert ez gazdaságilag is és pénzügyileg is előnyösebb, Baja város, Bács-, Pest- és Tolnavármegyék képviselői azonban egybehangzóan azon óhajuknak adtak kifejezést, hogy a közútihid a vasúti hiddal közös pillérekre legyen kiépítve.

Ezen együttesen beterjesztett óhaj jegyzőkönyvbe vétetett, valamint Baja város azon kívánsága is, hogy Szentjánoson egy megállóhely létesüljön.

Ezután következett a pestmegyei terület bejárása.

A közigazgatási bejárás befejezése után, déli egy órakor dr. Hegedűs Aladár polgármester ebédet adott a »Nemzeti Szálloda« éttermében, amelyre hivatalos volt az összes közigazgatási bejárásról részt vett előkelő személyiség.

Kedden f. hó 5-én Báttaszék község-házánál befejezést nyert a közigazgatási bejárás.

Az építkezéshez kora tavasszal fognak hozzá, de, mint értesülünk, a földmunkákhoz esetleg még ez év őszén kezdenek.

A vasúti állomást szintén ki fogják bővíteni. A baja—szabadkai vasúti vonalnak első rangúvá való átalakítására külön közigazgatási bejárás lesz szükséges, amikor is a szegedi utat szelő sinek miatt a csávolyi országúti kocsis forgalom zavartalan lebonyolításáról gondoskodni fognak.

Ezen átalakítási munkálat tervein már dolgoznak.

Városi közgyűlés.

Baja város törvényhatósági bizottsága folyó évi július hó 8-ik napján délután 3 órakor rendes közgyűlést tartott a következő tárgy sorozattal:

1. Polgármester időszaki jelentése a közigazgatás állapotáról.

2. A nagym. m. kir. belügyminiszteriumnak leirata a módosított közvágóhídi, husvágási és huskimérési szabályrendelet tárgyában.

3. Ugyanannak leirata a községi polgári és népiskola építése ügyében és ezzel kapcsolatban Somogyi Emil és társainak kérvénye, ezen iskoláknak a jelenlegi helyükön való felépítése iránt.

4. A városi tanácsnak előterjesztése a városi legelők bérletére vonatkozó feltételek megállapítása iránt.

5. Ugyanannak előterjesztése az 1903. zárszámadások és vagyonmérleg megállapítása iránt.

6. Ugyanannak jelentése a város közönsége és a bajai gyümölcsészeti egyesület között a

Egy tehetséges asszony.*)

Írta: Pekár Gyula.

Párisi naplóból jegyzem ki a következőket:

*

. . . Ma reggel levél Mme d'Etioletól. Ez a fáradhatatlan szalontartó dáma csakugyan beváltja ígérését, amit a tél elején tett: minden héten valami hírességet, vagy legalább is érdekes újdonságot mutat be irodalmi szalonjában. Nem más nyitotta meg a sort, mint maga Anatole France hitehagyott szerzetesi arcával és szűrő, szinte ördögös szemeivel, utána jöttek egymásután: egy madagaszkári diplomata, egy valóságos halálra ítélt nihilista, egy híres nápolyi médium, egy Indiából érkezett buddhista koldus-herceg, egy ausztráliai festő s Toru Terao, japáni professzor . . . Mme d'Etiolenek egyáltalában már néhány kitűnő fogás sikerült, ami szalonját illeti, körlelhetetlenül erélyes ő. Tavalý

*) A „Budapesti Ujságírók Egyesülete” segélyalapja javára egy Almanach ad ki, melyben 100 magyar író munkája fog megjelenni és 25 neves festőművész festményei, mint különálló műmellékek lesznek a műben. Az Almanach igazán személt és lelket gyönyörködtető nagy albumalakú dísmű lesz. Ára 5 forint. — Megrendelések a „Budapesti Ujságírók Egyesülete Almanachja” kiadóhivatalához küldendők, Budapest, VII., Károly-körút 9. Mutatóul közöljük Pekár Gyula fenti cikkét, melyet az Almanach számára írt.

ugyszólván haldokolva hozatta el magához a dicső, öreg Ambroise Thomast, — ezidén már egyszer kölesönkérte a »Mercure«-től a nehezen kapható és romantikusan csinos Pierre Louys-t és az idény végére megígérte nekünk — d'Annuziot! D'Annuzio lesz szalonjának ezidei főszencziója, — nem tudom, hogy fogja elhozni, de annyit már eddig is kivisz merész ígérétével, hogy sikeresen harcol a többi »szerdai« szalonok ellen, s nem ereszti ki hiveit a kezei közül . . . Nos, diadallal írja, hogy szerdája ma ünnep lesz, egy »Valéry-ünnep.«

Valéry? Bevallom, pillanatra nem voltam a helyzet magaslatán. Ez a Páris csakugyan a világ közepe: az egész emberiség gondolatcsatornáit ide torkollanak össze, s mindennap annyi igazán érdekes, új egyéniség tűnik fel, hogy lehetetlen valamennyit számontartani. Néha megijedek, mily szédítő gyorsasággal élnek és felednek itt az emberek. Egyik nagy benyomás örökké a másikat kergeti, és soha nincs idő arra, hogy e benyomások gyökeret verjenek és meggyőződésekké nőhessenek fel. Eredmény: az emlékezőtehetség csodálatos gyöngülése. Páris csak tegnapi, legfeljebb tegnapelőttre emlékszik . . . Nagyszerű iskola a feltűnni vágyóknak, p. o. a mi hiu gavallérjainknak, kikről, ha Pesten nagy garral nyilvánosan elköltötenek pár tizezer forintot, a halás város hónapokig beszél. Itt

teljességgel lehetetlen feltűnni. A tizmillió maharadsára, ki idejött mulatni, csak egy napig figyelt Páris, addig, míg az első millióját felváltotta. Az egyedüli mód, hogy Páris három napnál tovább figyeljen az emberre, az, ha anarkistakép revolvert emel a köztársaság elnöke.

Valéry? Egyszerre aztán a homlokomra ütöttem s magam is lelkes kíváncsisággal kiáltottam fel: Bravo Mme d'Etiole! Ez már derék, végre hát megláthatjuk ezt a relytélyes, geniális asszonyt!

Ki is ez a Jehanne Valéry voltaképp? Hamar előkerestem a »Figaro« egy minapi számát. Nem is egy, hanem négy kritikus írt egy cikkben egyszerre ennek az asszonynak a Georges Petit kistermében rendezett kiállításáról. Négy kritikus: egy festészet, egy szobrászati, egy zenei és egy irodalmi kritikus. Nyilván megírhatta volna egy ember is ezt az ismertetést, de hát a lap ép tüntetni akart s azért vett négy elsőrangú ítézt, hogy annál jobban dicsőítse azt a nőt, ki a »specialismus« e szűkkeblű korában ekkora csodába menő »univerzális« tehetséget árul el. Tényleg alig látott a világ még ilyen sajtósági kiállítást. Madame Jehanne Valéry festő, szobrász, zeneszerző és író volt egyszerre, nemcsak hatalmas festménytárlatot és szoborkiállítást mutatott be, hanem a dél-

a városi kert kezelésére nézve 1905. március hó 18-ig kötött szerződés tárgyában és kapcsolatosan az egyesületnek kérvénye segélyezés iránt.

7. Ugyanannak előterjesztése kataszteri térképszelvények megrendelése iránt.

8. Ugyanannak jelentése a nagykaszárnában a külörök által használt helyiség és az emellett levő kis szoba és konyha bérbeadása iránt megtartott árverés tárgyában.

9. A kórházi bizottságnak határozata az elmebetegek ruházata és egyéb szükségletekre felmerült 2821 K 86 fill. költségek erejéig a 200 beteglétszámon felüli betegállomány után előálló több bevétel terhére átruházás engedélyezése tárgyában.

10. Pestmegye közönségének átirata a baja—mélykúti törvényhatósági közútból Pestvármegye területére eső szakasznak kiépítése ügyében.

11. Zalavármegye közönségének átirata az ipari- és egyéb munkások közös munkaszünetelés céljából való összebeszélés kérdésének törvényhozási uton való szabályozása iránt a belügyminiszter urhoz intézett felterjesztésének pártolása iránt.

12. Hajdúvármegye közönségének átirata Boeskey István Hajduböszörményben felállítandó szobra költségeihez való hozzájárulás iránt.

13. Kassa sz. kir. város közönségének átirata II. Rákóczy Ferencz, Zrinyi Ilona és gróf Bercsényi Miklós hamvainak Kassán leendő örök nyugalomra helyezése tárgyában a képviselőházhoz intézett feliratának pártolása iránt.

14. Esztergomvármegye közönségének átirata a »magyar védőegyesület« pártolása iránt.

15. Polgármester előterjesztése a Muzika Zsigmondné terhére vezetett 20 K birtokváltozási díj leírása iránt.

16. Polgármester kérvénye 6 hetes szabadságidő engedélyezése iránt.

17. Allaga Ottó és társai törvényhatósági bizottsági tagoknak indítványa a kisszállási uradalom bajai telkének és a Szt.-Ferencziek

kertjének a város közcéljaira való megszerzése iránt.

18. Szalay Lajos kérvénye boltbérletének meghosszabítása iránt.

19. Schön Antal és Géza, ugy Fischer Béla közös kérvénye a Halász és Friedmann által birt. székházi bolthelyiségnek és a mögötte lévő udvarhelyiségnek bérbevétele tárgyában.

20. A városi szolgaszemélyzetnek kérvénye drágasági pótlék iránt.

Részletes tudósítást lapunk jövő számában közlünk.

Vidéki előfizetőinket, kiknek előfizetésük m. hó végével lejárt, tisztelettel felkérjük, hogy a megújítás iránt mielőbb intézkedni méltóztassanak, nehogy a lap pontos küldéséig fennakadás zavarja meg.

HIREK.

A közigazgatási bizottság pénteken tartotta rendes havi ülését, amelyen a polgármester jelentést tett a baja—bátaszéki vasút közigazgatási bejárásáról. A pénzügyigazgató jelenti, hogy a múlt hóban az adók kedvezően folytak be. A tisztviselő orvosi jelentése szerint a közegészség a múlt hóban kielégítő volt. Született június hóban 42 gyermek és meghalt 32 egyén. A tanfelügyelő jelenti, hogy az istvánmegyei iskolát meglátogatta, hol azt tapasztalta, hogy az I-ső, II-od osztályban a növendékek haladása kielégítő, de az összevont III. és IV. osztályban nincsen kellő eredmény, mert a tanító beteg. Ha a helyzet a jövő évben meg nem javul követelni fogja az illető tanító nyugdíjaztatását. Sürgeti az ovoda épületének a kibővítését, amelyre különben van már közgyűlési határozat is.

Eljegyzés. Szamosi József, homonnai felső kereskedelmi iskolai tanár, földink, eljegyezte Fekete Sándor zentai könyvkereskedő Aranka nevű bájos és nagyműveltségű leányát.

Műkiállítás. A Dr. Hegedűs Aladárné úrnő védnöksége alatt tervezett műkiállítás f. hó 9-én d. u. 5 órakor nyílik meg a bajai

állami tanítóképző intézet tornacsarnokában. A kiállításon minden hét kedden és szombaton séta-hangverseny és zsur tartatik.

Chinai és japán-sorsjáték. A bajai cél-lövész társulat f. hó 10-én, vasárnap, este 7 órakor tartja meg a chinai és japán-sorsjáték húzását, melyet tánc követ. A nyereménytárgyak, melyek között a bajai hölgyek remek kézimunkái keltenek föltűnést, az egész délután folyamán a lőkert földött verandáján lesznek kiállítva.

Czorda Bódog meghalt. Czorda Bódog, a magyar kir. Kuria nyug. m.-elnöke, főrendiházi tag, valóságos belső t. tanácsos, a Ferenc József-rend nagykeresztese, 1848—49-iki honvédszázados, július 5-én hajnali 4 órakor meghalt. Benne közéletünk egyik kiválósága mult ki az életből.

Czorda Bódog 1828-ban Szabadkán született. Már fiatalkorában rajongó hazafias érzéstől volt áthatva, 1848-ban sietett a haza védelmére fegyvert fogni, amidőn is több nevezetes ütközetben vett részt s ezek között Arad vár ostromában. Csakhamar tiszti rangot nyert a honvéd hadseregben, a világosi fegyverletétel után pedig Szabadkán ügyvédeskedett, ahol csakhamar nagy tekintélyre tett szert. Kiváló jogi képzettsége, szabadelvűsége által is élén állott minden nemzeti mozgalomnak. 1859-ben több társával együtt Josefstadtba internáltatott politikai fogolyképen. Fogságából visszatérve népszerűsége megnövekedett, úgy, hogy 1865-ben Szabadka város egy kerülete országgyűlési képviselővé választotta. Mint képviselő a Deák-párthoz csatlakozott és Deák Ferenc kitüntető barátságával tisztelte meg. 1869-ben a budapesti kir. ítélőtáblához nevezetett ki bírónak és rövid idő múlva a kir. Kuria rendes bírájává nevezetett ki. Itt érte el működése fénypontját. Kiváló jogi képzettsége, mély ítélőtehetsége nagy tekintélyt szerettek neki jogászai körökben s különösen bírótársai előtt. Különösen örökösödési ügyekben volt első rendű szakteknitely. A legnagyobb s legbonyolultabb jogi pereket referálta és örökösödési ügyekben a kir. Kuria gyakorlatának irányt szabott. Számos szakcikket

után bizonyos óráiban egy elsőrangú hangversenyének nő meg egy ifjú zongoravirtuóz előadják zeneszerzeményeit, esténként pedig az »Odéon« egy művésze elszavalja verseit. Regényeit ott árulták a kiállításon, s mindenki tudta, hogy a »Comédie« is felfedezvén őt, végre elfogadta előadásra egy régebben beadott Proverbe-jét . . . A világ elbámult. És a Figaro nagyon kiemelte, hogy itt nem valami kapkodó dilettánsról van szó, aki mindenbe belekezd és semmiben sem viszi semmire, hanem egy kész nagy művészről, aki négy művészetbe fogott bele és mind a négyben »érthetetlen« magasra vitte. És nem utánczolt Madame Valéry senkit, ki volt az zárva, hogy udvariassági művészek »segíthettek« volna neki: festményei, szobrai, muzsikája, irodalma mind hasonlítottak egymáshoz, mind testvérek voltak ennek az asszonynak az új és teljesen egyéni ihletében . . .

Festményeiről szólva Iriarte csodálattal említette új színei s hangulatai naiv erejét és kompozíciójának nőies merészségét. Szobrai előtt maga Falguière mester levette a kalapot és kiírta, hogy felfogásában. »friss eredetiségében« egész új irányt lát, mely hivatva volna az antik szobrászatot a modernnel kibékíteni. Zenedarabjait méltatva Bruneau bevallotta, hogy kár Madame Valérynek hangversenyzenében elforgácsolni tehetségét: drámai tehetségével írjon nagy operákat . . . Ami

írói tevékenységét illeti, a közönség nagy csodálkozására nem más, mint maga Bourget vállalta magára regényeinek és költeményeinek az ismertetését. Minden udvariasságot félretéve, lelkesen hasonlította őt Chateaubriandhoz, dicsérte meglepően eredeti invencióját s azt a nőiesen merész mesészöveget, »amelyben az asszonyok nyilván felette állanak már a férfiaknak« . . . Aztán szokott lélektani módszerével nemcsak összegezte ítésetársai véleményét, hanem ennek a »női rejtélynek« a mélyére igyekezett hatolni . . . »Ugyszólván egybehangozóak mind a négyünk ítélete, — írja, — mind a négyen látjuk a tehetséget, látunk olyan kezdetet, ami más férfinnál tisztességes végsikernek is beillenek, s álmélkodva kérjük: miért állt meg az egyes művészetekben mindég a legszebb reményekre jogosító ponton? Egyáltalában miért foglalkozott ennyi műfajjal? Hisz ha bármelyikre, de — egy ágra tömörítene tehetségét. — mi lehetne belőle! Iriarte azt akarja, hogy legyen festő, Falguière azt, legyen szobrász, Bruneau indulatosan követeli őt a zenének, én pedig a magam részéről meg vagyok győződve, hogy ha nem szenteli magát kizárólag az írói pályának, korunk egyik legérdekesebb talentumát veszíti el benne . . . De hisz Mme Valéry ennyi művészet mellett még sokkal nagyobb lélektani problema. Mi a titka ennek a sfinksnek, aki nyilván

játszva teremt remekműveket s aztán női hűtlenséggel játszva hagyja ott a művészeteket, — aki egészbe véve megszégyeníti e beteg kor férfivilágát s »univerzális« tud lenni a művészetekben, mint egykor Humboldt univerzális volt a tudományokban. De hisz a művészetben még sokkal nehezebb univerzálisnak lenni, — majdnem lehetetlen. Írás és festészet még járja együtt, — de hát a szobrászat és zene? És mindenekfelett ez a négy együtt? Férfi alig volna képes ily ellentétek kibékítésére: a női lélek, fájdalom, még ismeretlen gazdagsága és simulékonysága kell ekkora végletek kiegyenlítéséhez. A messze jövő nőiben még egészen újja születethetik a művészet . . . Most, hogy együtt látjuk műveit, mindannyian emlészünk korábbi években kiállított festményeire, szobraira, előadott zenedarabjaira és kiadott regényeire. Dicsértük is e művekért akkor, főleg, mert nagy reményekre jogosítottak, de azután elhallgattunk. Miért? Azért, mert ő is elhallgatott. Hisz, ismétlem, itt a rejtély: ki ez a csodálatos asszony, aki érthetetlenül abba hagy mindent és épp a legszebb pillanatban?»

(Folyt köv.)

irt e tárgyban a jogi szaklapokba. Résztvett a kodifikatórius mozgalmakban, majd érdemei elismerésül az 1885-iki országos jogászgűlés elnökéül választotta, mely alk lommal megnyitó beszédében feltűnést keltő erős kritikát gyakorolt igazságügyi állapotaink fölött.

Midőn Szilágyi Dezső igazságügyminiszter lett, államtitkárnak hívta meg maga mellé s mint ilyen, kiváló részt vett a királyi táblák szétosztására vonatkozó nehéz munkálatban. Vajkay halála után a budapesti kir. ítélőtábla elnöke, majd később Daruváry nyugalmaztatása után a magyar királyi Kuria másod-elnöke lett s mint ilyen, a Kuria büntető s fegyelmi osztályát vezette. 1898-ban a felségvalóságos belső titkos tanácsossá nevezte ki s 1902-ben történt nyugdíjaztatása alkalmával érdemei elismerésül a főrendiházi tagságot és a Ferencz József-rend nagykeresztjét kapta. Nyugdíjaztatása óta egészsége lassanként hanyatlott, míg a szerdai napon bekövetkezett végelgyengülése folytán elérte a halál. Czorda Bódog szeretetreméltó, lebilincselő modoránál fogva az előkelő társaságnak egyik legkedveltebb tagja volt. Halála ugy barátait, mint a jogászöröket mély fájdalommal tölti el. Halálát özvegye, szül. Radány Etelka és gyermekei: Gizella, Nagy Dezsőné, Janka, Böheim Tódorné, Mariska, Tóth Kálmánné és számos unokái siratják.

Nagy részvéttel, óriási közönség jelenlétében csütörtökön d. u. 5 órakor kísérték örök nyugalomra Czorda Bódogot, a kir. Kuria egykori másodelnökét a Széchenyi-utcai gyászházból a kerepesi-uti temetőbe. A temetésen jelen voltak: Plósz Sándor igazságügyminiszter, a Kuria személyzete. Sebestyén szünidői elnök, a kir. tábla személyzete Vavrik Béla szünidői elnök vezetésével, Székely Ferencz dr. koronaügyész, Katona Béla dr. koronaügyész helyettes, Geguss Gusztáv dr. kir. ügyész, Fabiny Teofil nyug. igazságügymin., az Ügyvédi Kamara és a 48-as honvédek küldöttsége és igen sokan az elhunyt ismerősei és jóbarátai közül. A temetési szertartást Lolok Lénárd plébános végezte nagy segédlettel. Az engesztelő szent mise pénteken délelőtt 10 órakor volt a belvárosi plebánia templomban.

A megboldogultnak Baján is előkelő rokonsága van.

Nagy életkor. E hó 3-án hunyta örök álmra szemét özv. Schön Jakabné, a városzerte nagy tiszteletnek örvendő 95 éves matrona. Temetése kedden ment végbe nagy részvét mellett. Az elhunytban madarasi Beck Nándor, a Jelzálog Hitelbank vezérigazgatója anyósát gyászolja.

Halálozás. Bloch Mór hajósi gőzmalom tulajdonos, f. hó 8-án a bajai közpórházban meghalt. Temetése f. hó 10-én d. e. 8 órakor lesz izr. kórház halottas házából.

Dr. Monostori Gyula ügyvéd irodáját Zárda-utca 5-ik szám alá (baromfi-piac, Mihits-féle ház) helyezte át.

Hirdetmény. F. é. május hó 19-én 110/eln. szám alatt kelt határozatommal a nyári hónapokra megállapított hivatalos órarendet oda módosítottam, hogy a tanácsi és árvaszéki iktató hivatalnál a mai naptól f. é. augusztus hó 31-ig a beadványok köznapokon d. e. 8 órától d. u. 1 óráig, vásár- és ünnepnapokon pedig d. e. 9 órától d. e. 11 óráig adhatók be.

Ezen megállapított időn túl az iktató nem tartozik beadványokat elfogadni

Baja, 1904. július hó 6.

Dr. Hegedűs Aladár,
polgármester.

Elismerés a pénzügyigazgatónak. A közigazgatási bizottság pénteki ülésén a bizottság tagjai Pop György kir. tan. pénzügyigazgatóval szemben elismerésüknek adtak kifejezést azon alkalomból, hogy a pénzügyigazgató ismételve tanujelét adta annak, hogy olyan újításokat léptetett életbe, amelyek az adózó feleknek megkönnyítik bajaik és sérelmeik orvoslását. Pop György kir. tanácsos a bizottság és az egész város közönségének elismerésére méltán rászolgált, mert minden egyes alkalommal fényesen beigazolja, hogy nemcsak a kincstár, de az adózó felek érdekeit is szívében viseli.

A regőcei lódíjazás. A vármegyei gazdasági egyesület Regőcén vasárnap lótenyésztési jutalomdíjazást rendezett. A megye gazdasági nagy számmal vezették elő szebbnél szebb, gyönyörű lovaikat és csikóikat. A vármegyei gazdasági egyletet Falcione Nándor alelnök képviselte, aki több földbirtokos társaságában érkezett Regőcére. A járás főszolgabírája Vojnits Máté élén a környék majdnem összes jegyzői kara szintén megjelent. A zsűri, melyben Ertl István és Falcione Nándor elnökölt, több kiállítót tüntetett ki díjazással. Délben bankett volt a Casinóban.

Cserepező és rendőr. Suhajda János bajai cserepező március hó 24-én Baja egyik kocsimájában mulatozás közben meglátta adósát, Milassin Lukácsot, akivel úgy számolt le, hogy egy üveget vágott a fejéhez. A vége ennek az lett, hogy éppen akkor dobták ki Suhajdát a kocsimából, mikor Majsztarovics Márton rendőr a kocsma előtt elment. Suhajda bicskát rántva akart vissza rohanni a kocsmaiba, de ebben az egyik markos vendég megakadályozta. A bicskát kicsavarta a kezéből s átadta Suhajdával együtt a rendőrnek. Suhajda kérésre fogta a dolgot, s a bicskáját vissza akarta kérni a rendőrtől. Mikor kérését nem teljesített a rendőr, neki esett és letépte a uniformisát. Ezért a tettéért került a szabadkai törvényszék büntető tanácsa elé, amely hatóság elleni erőszakért egy havi fogházra ítélte.

Baleset. Még meg sem indult a cséplés, már is történt baleset a cséplőgéppel. Doszkocs Ferenc nagybaracskai gazdaember az áldozat, ki a minap javította a cséplőgépet, aztán megindította. Alig fordult a gép kereke egy-kettőt, elkapta Doszkocs Ferenc ballabát és azt összezúzta. A szerencsétlen ember súlyos sérüléseivel a bajai közpórházban fekszik.

Egy kis fiú szerencsétlensége. Rezsnyeki Sándor felsőszentiváni póstás, hétfőn áthajtott Bikityre a póstaért. Mivel nagyon korán érkezett oda, elment nővérehez, Kovács Istvánnéhoz látogatóba. Ott leült az udvaron nővérenek 8 éves Mariska leányával és 3 éves Pistike fiával játszani. Játékközben Mariska észrevette, hogy Rezsnyeki zsebében egy forgópisztoly van és ezt Mariska többször ki akarta venni. Rezsnyeki, hogy a gyerek ne nyuljon többé a revolverhez, kivette a zsebéből és beakarta vinni a szobába. De ekkor a revolver eldőrtült és a golyó a 3 esztendő Pistike gyerek koponyájába fúródott. A fegyverdörrenésre kisiető Kovácsné ott találta véreben fetregő gyermekét. A kétségbeesett póstás rögtön jelentkezett a bikityi rendőrségnél.

A szerencsétlenül járt kútásók ügye a törvényszéken. Radványszky Péter és Holka András, mélykúti lakosok márciusban kútmeélyítést vállaltak, s ehhez négy munkást szerződtettek, közöttük Vacsai Imrét. Március 8-án fogtak a munkához. A kút fenekén Vacsai Imre dolgozott, a kút közepe táján pedig egy álványon Holka András. A kút falai nem voltak körültemasztva s így Holka állványa annyira meglazította a homokot, hogy az egész kút beomlott. Vacsait teljesen

maga alá temette a lezuhanó homok, Holkát pedig nyakig. Vacsai meg is halt, Holkát szerencsésen kimenthették. A két vállalkozó: Radványszky Péter és Holka András ebből kifolyólag gondatlanságából okozott emberöléssel vádolva álltak a múlt héten a szabadkai törvényszék büntető tanácsa előtt. Minthogy a gondatlanság csakugyan beigazolást nyert, a törvényszék, tekintetbe véve a sok enyhítő körülményt, a két vádlottat két-két havi fogházra ítélte.

Véres lakodalom. Tézsla János adai kisbíró leánya a napokban tartotta esküvőjét Zapletán Mihálylyal. A lakodalom annak rendje-módja szerint, vígan folyt le. Mikor azonban az új pár kocsira szállt, hogy ki-menjenek a szállásra, odaugrott Sóti István a vőlegényhez és súlyosan megszurta. Állítólag 30 koronáért volt felbérelve, hogy vagy a menyasszonyt, vagy a vőlegényt megölje. Az összefutott násznép a merénylőt csunyán elverte, a rendőrök pedig csakhamar elfogták.

Bűnügyi muzeumok. A budapesti államrendőrség a különféle bűnjelekből már régebben létesített muzeumot, melynek mintájára a vidéken is a csendőrkerületi parancsnokságok székhelyein létesítenek most hasonló gyűjteményeket, hogy a csendőrtiszteket és próbacsendőroket ily módon szemléltető oktatásban részesíthessék. A belügyminisztérium e végből felhívta az összes törvényhatóságokat, hogy a birtokukban levő bűnjeleket, mint fegyvereket, pénzutatásokat, betörő szármakokat, stb. a muzeumoknak engedjék át.

Azért se! Négy szántovai cigány állott szerdán délelőtt a büntető bíró előtt. Azzal vádolták őket, hogy megszurkáltak egy legényt. A tárgyalást azonban nem lehetett megtartani, mert a megszurkott legénynek egyszerűen nyoma veszett.

— Mi az ördögöt csináljak most? — kérdi idegesen a bíró az ügyészt.

— Halasszuk el a tárgyalást. Sértett fél nélkül nem tárgyalhatunk. Kerestessük újból a panaszoszt.

Ne tesszen, kezsit csokolom tekintetes törvénység — szól most közbe a cigány.

— És miért ne? — kérdi a bíró.

— Azsért, hogy mért nem gyűtt el, mikor hitták. Most azsért se ítéljen el bennünket a bíró úr.

A kis jószívű. Az a hit, hogy minden pofonért tíz korona jár. Egy pofon: öt forint. Két pofon: tíz forint. Hogy pedig ezt komolyan hiszik, példa reá, ami csütörtökön történt meg Szegeden.

Koczor kihágási bíró előtt nagy zokogással megáll egy cseléd. S lihegve szól:

— Kidobott a nagyságám. Ki sem fizetett. Csak fölpofozott. Öt pofont adott. Igazságot kérök.

— Mennyiben?

— Kérom, hogy adassa ki a főkapitány úr bérömet. Neköm csak az köll. A pofonokat a szögényeknek hagyom. Jó lösz nekik az a huszonöt forint.

Rinaldók. Vaczlavik Ferencz 10 éves és Baits Mita 12 éves, de nagy reményekre jogosító ujvidéki ifjú csemeték elloptak nagyapjuktól 20 o. é. koronákat, két pisztolyt vásároltak a hozzávaló töltényekkel és el — megindultak a nagyvilágot kirabolni. Szerencsésen el is jutottak Kameniczáig, de mikor a sötét éjféli órákban bekerítették ketten a falut és Baits egy pisztolylövessel tudtára adta mindazoknak, a kiket illet, hogy pénzt vagy életet, de inkább pénzt akarnak, mivel életük van nekik is elég, a golyó célt tévesztvén belement baltenyerébe. A pisztolylövésre és a nagy férfiakhoz éppenséggel nem illő éktelenül hangos könyhullatásokra előjött rendőr azután kiszedte belőlük haditervüket és bevitte őket Ujvidékre, hol is átadták őket pénze eltűnésén búsuló öregapjuknak, — had verje el rajtuk a port 20 korona erejéig.

Hölgyek öröme! Legjobb szer az egész világon a bajai Dr. Lehman arckenőcs, mely pár napi használat után megifjítja az arcbrórt eltávolít redőket, szeplőt, májfoltot, bőrtakát (Mitesser.) Egy tégely ára 1 korona, csak nevem és arcképpemmel ellátott tégelyt fogadjunk el! **Gyarmati Emil** városi gyógyszerháza a Szent-Háromsághoz Baján.



4982/tkv.

1904. sz.

Árverési hirdetés.

A bajai kir. telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Dr. Szirmai Vidor bajai ügyvéd által képviselt Morvai Vilmos bádógi bajai lakos kérelmére, Hedrich József gazdálkodó csátaljai lakos ellen 34 korona tőke 24 fillér eddigi, 16 korona 30 fillér ezuttal és a még felmerülő költségeknek kielégítése végett az 1881. LX. t.-cikk 144. és a vonatkozó §§-ai alapján a szabadkai kir. törvényszék területéhez tartozó, a bajai kir. járásbírói területén lévő a csátaljai 1239. számú betétben A. I. 1—5. sorszám Hedrich József nevén álló 1943/2., 1947/2., 2098/2. 3. 2311., 2533. hrszámú ingatlanokra 449 korona kikiáltási árban ezennel elrendeli és arra Csátalja község házábanál 1904. évi augusztus hó 4-ik napjának dél-előtt 10 óráját kitűzi, a midőn a fennebb körülírt ingatlan a kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Árverezők a kikiáltási ár 10 %-át készpénzben vagy óvadékképes papírokban a kiküldött kezéhez tegyék le.

Vevők a vételárát 3 egyenlő részletben és pedig az árverés jogerőre emelkedésétől számított 15 nap alatt az első, 30 nap alatt a másodikat, 45 nap alatt pedig a harmadikat, de mégis az árverés napjától járó 5% kamataival együtt a bajai kir. adó mint letét hivatalba az ide két példányban és kellő felzetekkel benyújtandó letéti kérvény kapcsán fizessék le.

A bánatpénz az utolsó részletbe számítatik be.

A részletes árverési feltételek ezen kir. telekkönyvi hatóság irattárában és Csátalja község-házánál megtekinthetők.

A kir. járásbírói mint tkvi hatóság.
Baja, 1904. évi május hó 21. napján.

Mayer,
kir. járásbíró.



Bor eladás.

Saját termésű, 1—2—3 éves halasi bor (60—70 hekt.) egyenlő mennyiségben eladó.

Bővebb felvilágosítást ad

Győrfi József,
szőlőbirtokos, K.-Halason.



Bortéren levő

háza,

amely 5 szoba, konyha, éléskamra, pince és virágos udvarból áll, bérbe kiadó.

Miovác Imre.

1—1



Szegedi Kereskedelmi és Iparbank

BAJAI FIÓKINTÉZETE

DRESCHER GYULA-féle házban.

Jutányos módozatok és olcsó kamattételek mellett nyújt:

Törlesztéses és kamatozó jelzálogkölcönöket

Váltókölcönöket

Előleget értékpapírokra és árukra

Vesz és elad értékpapírokat és idegen pénzeket

Bevált szelvényeket

Elfogad takarékbetéteket és betéteket folyószámlára (cheque-forgalom)

Valamint eszközöl minden egyéb a bankszakmába vágó műveleteket.

Az intézet működését folyó év augusztus hó 15-ével kezdi meg.



Használt nyolc szárnyú

ABLAKOK,

használt

lépcsők és téglák

jutányosan eladók.

Bővebbet: **Weidinger Dezső**

építkezésénél.

1-1



Schmidl L.-féle győri

Hungária Csokoládé

és finom

Cukorkák

kaphatók:

Baján minden nevesebb fűszerkereskedésben.

Tiszta, jó és ajánlatraméltó

Konig gyártmányok!

26-7



Szalón légyfogó.

Kicsiny, alig észrevehető s mégis **százszámra** fogdossa össze a legyeket. **Uj szabadalmazott találmány!** **Ára darabonként csak 10 fill.** kapható Baján:

ifj. Wagner Antal

könyv- és papírkereskedésében.



Hirdetések

— felvételnek e lap kiadóhivatalában. —



Könyv-

és papírkereskedésembe

tanulóul

felveszek egy kellő iskolai képzettséggel bíró, jó házból származó fiút.

Ifj. Wagner Antal.



Minden időben semmi sem biztosítja jobban az egészséget mint a jó és emészt-képes gyomor, meg a tiszta ivóvíz. Kiváló eszköz erre a mohai

ÁGNES

forrás A mohai víz, mondhatni, mióta a földből előbukkant, mindjárt ismeretessé lett kiváló gyógyító hatásairól.

A víz olyan mélységből ered, a milyen mélyre a talaj esetleges szennyezett-égenek fertőző anyagai semmi körülmények között sem juthatnak le, mert 24-féle kitünőbbnél kitünőbb szűrő földréteg állja útjokat, következésképen tehát a víz

teljesen bacillus-mentes,

azaz a legideálisabban tiszta s így a legegészségesebb ivóvíz.

Ennek igazolásán

Sz. 29/1902.

M. k. áll. bacteriologiai intézet
Budapesten.

Nem kevésbé jellemző a forrás kitünő tulajdonságai egyikeért a tisztaságára nézve az 1902 február 18-án megejtett bacteriologiai vizsgálatról alkotott vélemény, mely szó szerint a következő:

Az előre bocsájtott vizsgálati eredmény tanúsága szerint a mohai ÁGNES-forrás vize bacteriologiai szempontból nagyon tiszta és kifogástalan.

Budapesten, 1902. február 18-án.

Dr. Preisz Hugó s. k.

a m. kir. áll. bacteriologiai intézet
vezetője, ny. r. tanár.

Árlistát s prospectust kívánatra bérmentve küld a mohai ÁGNES-forrás kezelősége Mohán, Fejérmegye

Főraktár BAJA város és közvetlen környékére:

Drescher Gyula úrnál. 6-6

Árak úgy a vidéki, mint a helyi fogyasztásra:

1 ^o / ₁₀ literes üveg	50 fillér
1	42
1/2	30

Uj sirkőraktár.

Mindennemű

SIRKŐVEK

legolcsóbb

gyári áron kaphatók:

Baron Vilmosnál

BAJÁN,

a „Központi Szálló” épületében.

A „Kávé király“-hoz!

Aki nagyon jó zamattú s illatú kávét kedvel, az csakis „Király kávét” vegyen, mely a legkiválóbb fajok vegyítéséből áll s egy még eddig nem létezett módszer szerint van pörköltve.

Hosszas kísérletezés után sikerült ezt elérnünk s így minden kávéismerő, ki egyszer megízleli, soha más kávét nem fog használni.

Ismeretes, hogy a kávé a legérzékenyebb cikk, melyből a finom zamattú s illat azonnal elillan, valamint minden izt s szagot felvesz, miért is ezen kiváló kávét lemezdobozokba csomagoljuk s szállítjuk bármely postaállomásra bérmentve, utánvétellel a következő árban:

1 kgros doboz	4 kor.	80 fill.
2	9	—
4	17	20

Ezen különlegesen pörkölt kávé kivül ajánljuk a következő nyersfajokat, szinte bérmentve, utánvétellel bármely postaállomásra.

1 postacsomag 5 kgr. legfin	Cuba	kor. 13.50
1	Ceylon	12.—
1	Jamaica	11.20

Biró és Társa

a „Kávé király“-hoz

Budapest, VI., Teréz-körút 2/a—b.

26—7

A „Kávé király“-hoz!

A „Kávé király“-hoz!

A „Kávé király“-hoz!

Pénzkölcsönt

közvetitek a legnagyobb discretio és legelőnyösebb feltételek mellett katonatiszteknek, állami, megyei, városi és magán tisztviselőknél, továbbá tanítók és papoknak is, fizetés és nyugdíj előjegyzésre 20 évi törlesztés mellett 7 százalékra. Állami alkalmazottaknak, gazdálkodóknak, iparosoknak és minden hitelképes egyének 200 koronától a legmagasabb összegig, havi vagy 1/4 évi törlesztésre, konvertálok birtok és házkölcsönöket 10—65 évi előnyös törlesztéssel vagy felcserélem azokat 4 százalékos kölcsönre.

Radó Mihály,

bankbizományos BUDAPEST, szövetség-
utca 11. sz. Válaszbélyeg csatolandó.

Feltűnő ujdonság!

DELICE

— Minden hirdetés felesleges. —

A dohányzó egyszer veszi és többé mást nem szíhat.

Legjobb valódi francia szivarkapapír és szivarkahüvely kapható az ország minden különlegességi árudájában.

Könyvek részletfizetésre

ép oly előnyös fizetési feltételek mellett, mint bármely fővárosi vállalatnál

Ifj. Wagner Antal

könyvkereskedésében BAJÁN kaphatók.

● ● Pártoljuk a honi ipart! ● ●

A legjobb

Író ténták „STELLA” védjeggyel

Másolható ténták „STELLA”

Szines ténták „STELLA”

Tusoldat „STELLA” védjeggyel

készülnek a „STELLA” vegyészeti gyárban

— B U D A P E S T E N. —

Főraktár:

Ifj. WAGNER ANTAL papirkereskedésében

— ● B A J A. ● —

52—52

● ● Pártoljuk a honi ipart! ● ●

Magyar

Mű-bútorgyár

részvénytársaság Békéscsaba.

Bajai képviselője: G á s p á r Á r m i n.

Fióktelepek: } Nagyvárad. Erzsébet királyné-utca (volt Mészáros-féle ház)

Teljes lakásberendezések. — Legolcsóbb gyári áron. — Mindenféle diszítő- és kárpitosmunkák elvállaltatnak. Modern bútorok.